

М. В. Кочеров,
д. ю. н., професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний університет "Київський авіаційний інститут"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8687-8604>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.4.218

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У СФЕРІ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МІСТ

М. Kocherov,
Doctor of Science of Law, Professor of the Department of Public Management
and Administration, The State University "Kyiv Aviation Institute"

INTERACTION BETWEEN PUBLIC AUTHORITIES AND CIVIL SOCIETY
IN THE DEVELOPMENT OF MODERN CITIES

У статті проаналізовано взаємодію органів публічної влади та громадськості в контексті розвитку сучасних міст України. З'ясовано, що сучасна урбанізація та приріст населення створюють нові виклики для ефективного управління міськими громадами, що вимагає інноваційних підходів та активної участі громадян у процесах прийняття рішень. Досліджено вплив національних та міжнародних ініціатив, зокрема таких проєктів, як "Долучайся локально" та участі Києва в програмі "Відкритий уряд — місцевий рівень", на розвиток інклюзивної взаємодії між органами влади та громадянським суспільством. Систематизовано динаміку розвитку такої взаємодії в Україні у 2021–2024 роках, яка включає наукові дослідження, стратегічні документи, практичні проєкти та міжнародні ініціативи. Виявлено посилення ролі громадянського суспільства у процесах прийняття управлінських рішень, особливо під час війни, а також визначено основні виклики, серед яких недостатня прозорість публічної діяльності та низький рівень залучення громадськості. Встановлено тенденцію до поступової інституціоналізації механізмів взаємодії між органами публічної влади та громадськістю, що свідчить про формування більш прозорої, відкритої та інклюзивної системи управління на місцевому рівні. Ці процеси сприяють підвищенню довіри до органів влади, забезпечують ефективніше використання наявних ресурсів та створюють умови для сталого розвитку міських громад. Обґрунтовано необхідність впровадження сучасних цифрових інструментів і механізмів зворотного зв'язку для підвищення рівня участі громадян у міських процесах. Запропоновано подальший розвиток інструментів взаємодії, таких як електронні сервіси, громадські ради, партисипативні механізми (зокрема, громадський бюджет), для посилення довіри до органів влади та забезпечення сталого розвитку міст. Наголошено, що успішна взаємодія між владою та громадськістю є визначальною умовою підвищення якості життя громадян і забезпечення сталого розвитку міських громад, оскільки перспективи такого партнерства відкриває нові можливості для підвищення якості управління сучасними містами.

The article analyzes the interaction between public authorities and civil society in the context of the development of modern cities in Ukraine. It has been identified that contemporary urbanization and population growth pose new challenges for effective urban governance, requiring innovative approaches and active citizen participation in decision-making processes. The impact of national and international initiatives, including projects such as "Engage Locally" and Kyiv's participation in the "Open Government – Local Level" program, on fostering inclusive interaction between authorities and civil society is explored. The dynamics of interaction development in Ukraine from 2021 to 2024 are systematized, encompassing scientific research, strategic documents, practical projects, and international initiatives. The study reveals an increasing role of civil society in decision-making processes, particularly during wartime, and identifies key challenges such as insufficient transparency in governmental activities and low levels of public engagement. A trend toward the gradual institutionalization of mechanisms for interaction between public authorities and civil society is established, signaling the formation of a more transparent, open, and inclusive system of local governance. These processes contribute to building trust in public authorities, ensuring more efficient use of available resources, and creating conditions for the sustainable development of urban communities. The necessity of implementing modern digital tools and feedback mechanisms to enhance citizen participation in urban processes is substantiated. Further development of interaction tools such as e-services, public councils, and participatory mechanisms (e.g., participatory budgeting) is proposed to strengthen trust in authorities and ensure the sustainable development of cities. It is emphasized that successful interaction between authorities and civil society is a key condition for improving the quality of life of citizens and ensuring the sustainable development of urban communities. The prospects of such a partnership open new opportunities for enhancing the quality of governance in modern cities.

Ключові слова: Ключові слова: взаємодія, публічна влада, механізми взаємодії між органами публічної влади та громадськістю, механізми зворотного зв'язку, громадянське суспільство, урбанізація, прозорість, інституціоналізація, сталий розвиток, цифрові інструменти, партисипація, інноваційні підходи, проекти, партнерство, якість управління сучасними містами.

Key words: interaction, public power, mechanisms of interaction between public authorities and the public, feedback mechanisms, civil society, urbanization, transparency, institutionalization, sustainable development, digital tools, participation, innovative approaches, projects, partnership, quality of management of modern cities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні міста стикаються з багатогранними викликами, що потребують ефективного та інноваційного підходу до управління, який враховує інтереси громадян та забезпечує сталий розвиток. Швидка урбанізація, приріст населення, екологічні загрози, а також необхідність модернізації інфраструктури створюють нові умови для взаємодії між органами публічної влади та громадськістю. Взаємодія цих суб'єктів є важливим чинником для реалізації стратегій сталого розвитку, підвищення рівня довіри до органів влади та формування активного громадянського суспільства.

Однак таке партнерство в умовах сучасного міського розвитку стикається з низкою проблем. Однією з основних є відсутність належної прозорості та недостатня участь громадян у процесі прийняття рішень. Почасті механізми залучення громадськості залишаються формальними або малоефективними, що знижує рівень довіри до органів публічної влади. Суспільство не завжди має достатні ресурси чи знання для активної участі у форму-

ванні міської політики. Виклики також включають бюрократичні бар'єри, низький рівень використання сучасних інформаційних технологій для комунікації з громадянами, а також брак ефективних механізмів зворотного зв'язку між владою та громадськістю. Іншою проблемою є недостатнє використання інструментів партисипації чи інші сучасні механізми комунікації, що обмежує можливість громадян впливати на процес прийняття рішень і залишає актуальними питання недовіри до влади. Зазначене актуалізує дослідження розкриття потенціалу громадської участі, визначення наявних бар'єрів та формулювання рекомендацій щодо покращення взаємодії між органами публічної влади та громадськістю.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наукові доробки останніх років демонструють зростання уваги до проблем взаємодії органів публічної влади та громадськості в контексті управління розвитком міст. У центрі уваги дослідників перебувають питання ефективності механізмів залучення громадян до прийняття управлінських рішень, впровадження інноваційних технологій для розвитку місько-

Таблиця 1. Ключові документи, ініціативи та проекти у сфері взаємодії влади та громадськості за період 2021–2024 років

Рік	Ініціатива/Проект	Характеристика	Мета/Результат
2021	Результати дослідження взаємодії організацій громадянського суспільства та органів влади («Місто змістів»)	Дослідження стану взаємодії між організаціями громадянського суспільства та органами влади у певний період часу	Оцінка рівня взаємодії та виявлення проблемних аспектів
2021	Указ Президента України №487/2021 «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки»	Стратегічний документ, що визначає напрями державної політики у сфері розвитку громадянського суспільства на період 2021-2026 років	Створення правових та організаційних умов для розвитку ефективної взаємодії між владою та громадськістю на національному та місцевому рівнях, сприяння розвитку громадянського суспільства.
2022	Дослідження взаємодії організацій громадянського суспільства та органів місцевої влади у місті Вінниця	Опитування, що засвідчило налагодження взаємодії за останні роки, проте з необхідністю подальшого розвитку механізмів впливу громадськості на прийняття рішень	Оцінка динаміки розвитку взаємодії та виявлення потреб у вдосконаленні механізмів впливу громадськості.
2023	Круглий стіл Асоціації міст України «Взаємодія державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері забезпечення безпеки громадян»	Захід, присвячений обговоренню питань взаємодії між різними рівнями влади та громадськістю у сфері забезпечення безпеки громадян	Підкреслення важливості взаємодії у контексті забезпечення безпеки, обмін досвідом та пошук шляхів покращення співпраці.
2023-2024	Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) щодо стану розвитку громадянського суспільства в Україні	Аналіз стану розвитку громадянського суспільства в Україні за період 2023-2024 років, включаючи питання взаємодії з владою	Оцінка ролі громадянського суспільства у формуванні державної політики та взаємодії з владою, виявлення викликів та потреб у подальшому розвитку та підтримці. Підкреслення високого рівня довіри до волонтерських організацій під час війни
2023	Колективна монографія «Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023»	Аналіз трансформацій, що відбулися в українському суспільстві під впливом повномасштабної російської агресії	Виявлення ключових тенденцій та викликів воєнного часу, зокрема високого рівня згуртованості та адаптивності суспільства, зростання ролі громадянського суспільства
2024	Дослідження взаємодії муніципальної влади з громадськістю в рамках проекту «Долучайся локально» (Івано-Франківська, Сумська та Тернопільська громади)	Дослідження, спрямоване на створення засад для інклюзивного залучення громадськості до місцевого управління та налагодження якісної взаємодії між владою та громадою	Створення міцних засад для ефективної взаємодії між владою та громадою, сприяння сталому розвитку територій
2024	Дослідження «Взаємодія муніципальної влади з громадськістю: для чого це потрібно громадам?» («Громадський простір»)	Дослідження, що фокусується на обґрунтуванні необхідності взаємодії з точки зору потреб та інтересів громад	З'ясування потреб громад у взаємодії з владою та врахування їхніх інтересів при формуванні місцевої політики
2024	Приєднання Києва до програми «Відкритий уряд – місцевий рівень»	Київ офіційно приєднався до глобальної мережі «Відкритий уряд – місцевий рівень», ставши частиною міжнародної ініціативи	Сприяння обміну досвідом та впровадженню кращих практик у сфері взаємодії влади та громадськості, підвищення відкритості та підзвітності міської влади

Джерело: систематизовано автором.

го середовища тощо [1, с. 182]. Дослідження показують, що вищий рівень взаємодії — це діалог та партнерство, які дозволяють залучати громадськість до прийняття рішень та підвищувати її вплив на управлінські процеси. У роботах вчені приходять до висновку про необхідність системного підходу до цієї взаємодії, розвитку законодавчої бази, підтримки інститутів громадянського суспільства та активізації громадянської участі [2]. Відтак, вважаємо, що перспективи такого партнерства відкривають нові можливості для підвищення якості управління сучасними містами.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Формулювання цілей статті (постановка завдання) — аналіз особливостей взаємодії органів публічної влади та громадськості у сфері розвитку сучасних міст, виявлення ключових проблем та бар'єрів цієї взаємодії, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів залучення громадян до прийняття управлінських рішень.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах сучасного розвитку суспільства, ефективна взаємодія між органами публічної влади та громадсь-

кістю набуває особливого значення, оскільки є визначальним фактором успішного розвитку міст та територіальних громад. Ця взаємодія забезпечує врахування інтересів різних груп населення, підвищує легітимність управлінських рішень та сприяє формуванню активної громадянської позиції.

Аналіз практичних ініціатив дозволяє окреслити основні тенденції та напрями розвитку цієї сфери в Україні. Зокрема, дослідження взаємодії муніципальної влади з громадськістю, проведене у 2024 році в рамках проєкту "Долучайся локально" в Івано-Франківській, Сумській та Тернопільській територіальних громадах, підкреслює важливість інклюзивного залучення громадськості до місцевого управління. Цей проєкт спрямований на створення міцних засад для налагодження якісної та ефективної взаємодії між владою та громадою, що є необхідною умовою для сталого розвитку територій. Оскільки проєкт реалізується в різних регіонах України, його результати можуть відображати регіональну специфіку та особливості такої взаємодії. Важливим аспектом дослідження є з'ясування потреб громад у взаємодії з владою. Зважаючи на те, що громади є безпосередніми стейкхолдерами розвитку міст, їхні потреби та інтереси повинні бути враховані при формуванні місцевих політик [3].

Аналіз динаміки розвитку взаємодії між організаціями громадянського суспільства та органами місцевої влади відображено в опитуваннях, проведених у місті Вінниця. До прикладу, дослідження 2022 року засвідчило значне налагодження взаємодії за останні роки, проте водночас підкреслило необхідність подальшого розвитку механізмів впливу громадськості на прийняття управлінських рішень. Це підкреслює, що, незважаючи на позитивні зрушення, існують певні перешкоди для повноцінної участі громадян у реалізації публічно-управлінських рішень на місцях [4].

Стратегічним документом, що визначає напрями державної політики у сфері розвитку громадянського суспільства, є Указ Президента України №487/2021 "Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021—2026 роки". Цей документ створює правові та організаційні умови для розвитку ефективної взаємодії між владою та громадськістю на національному та місцевому рівнях [5].

Важливість взаємодії між різними рівнями влади та громадськості у сфері забезпечення безпеки громадян була підкреслена під час круглого столу, організованого Асоціацією міст України у 2023 році. Забезпечення безпеки є однією з основних функцій держави та місцевого самоврядування, тому залучення громадськості до цього процесу є надзвичайно важливим [6]. Загалом, для вдосконалення взаємодії між владою та громадськістю необхідно створити прозорі та ефективні механізми участі громадськості у прийнятті рішень, підвищити рівень використання сучасних технологій для комунікації та забезпечити дієві канали зворотного зв'язку.

Реалізація ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" в Україні є важливим кроком у напрямі розвитку громадянського суспільства та забезпечення прозорості публічного управління. Приєднання Києва до програми "Відкритий уряд — місцевий рівень" у 2024 році стало важливим кроком на шляху до більшої відкритості та

підзвітності міської влади. Ця ініціатива, що є частиною глобальної мережі [7], об'єднує 77 країн та 152 місцевих органів самоврядування, сприяє обміну досвідом та впровадженню кращих практик у сфері взаємодії влади та громадськості [8]. У таблиці 1 систематизовано динаміку розвитку взаємодії між органами публічної влади та громадськістю в Україні протягом періоду 2021—2024 років. Вона відображає різноманітні форми діяльності, спрямовані на зміцнення цього діалогу, включаючи наукові дослідження, стратегічні документи державного рівня, практичні проєкти та міжнародні ініціативи.

Зазначене демонструє зростання наукового інтересу до цієї проблематики та прагнення до глибокого розуміння процесів, що відбуваються в цій сфері; створення правових та організаційних передумов для розвитку ефективної взаємодії між владою та громадськістю на різних рівнях; практичну спрямованість ініціатив; важливість співпраці між різними рівнями влади та громадськістю у вирішенні конкретних проблем, здатність українських громадян до самоорганізації та активної участі у вирішенні суспільно важливих питань.

Вище вказане дозволяє дійти висновку, що на сучасному етапі відбувається поступовий розвиток тенденцій до інституціоналізації механізмів взаємодії між органами публічної влади та громадськістю, що свідчить про формування більш прозорої, відкритої та інклюзивної системи управління на місцевому рівні. Ці тенденції підтверджуються певним зростанням ролі громадянського суспільства у процесах прийняття рішень, що, у свою чергу, сприяє підвищенню довіри до органів влади, а також забезпечує більш ефективне використання наявних ресурсів для сталого розвитку міст.

Водночас важливо визнати, що ефективна взаємодія між громадськістю та органами публічної влади нерідко стикається з численними бар'єрами, які уповільнюють процеси прийняття рішень та не сприяють довірі до органів публічної влади. Вважаємо, що до основних проблем у цій сфері варто віднести такі:

- бюрократичні перепони (надмірна кількість адміністративних процедур і складність регламентів часто ускладнюють доступ громадян до процесів ухвалення рішень, що знижує активність громадськості та створює відчуття віддаленості органів влади від реальних проблем суспільства)

- низький рівень прозорості (недостатній обсяг інформації щодо діяльності органів влади, закритість процедур і непрозорість прийняття рішень породжують недовіру громадян);

- слабка довіра до влади (тривала історія формального підходу до залучення громадськості формує у громадян скептичне ставлення до ініціатив органів влади та підсилюється відсутністю результативних механізмів зворотного зв'язку);

- недостатній рівень комунікації (органи влади не завжди активно використовують сучасні комунікаційні технології для взаємодії з громадськістю, що створює комунікаційний розрив, особливо у великих містах, де складніше забезпечити охоплення всіх груп населення);

- обмеженість інструментів партисипації (нечасте або формальне використання механізмів громадських слухань, публічних консультацій чи електронних плат-

форм обмежує можливості громадян впливати на розвиток міст).

Разом із цим, впровадження сучасних цифрових інструментів, таких як електронні платформи та інтерактивні механізми зворотного зв'язку, видаються необхідною умовою для розширення участі громадян у міських процесах. Ці інструменти не лише підвищують доступність інформації, а й створюють нові можливості для впливу громадськості на прийняття управлінських рішень. Отже, можна стверджувати, що ефективна взаємодія між владою та громадськістю стає визначальним чинником у досягненні якості та сталості управління в сучасних містах.

Україна активно розвиває інструменти взаємодії влади та громадськості. Наприклад, у рамках Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" Україна зробила суттєві кроки щодо підвищення рівня відкритості врядування та впровадження суспільно важливих реформ, включаючи залучення громадськості до розроблення та реалізації планів відновлення та розвитку регіонів.

Крім того, в Україні розвиваються електронні сервіси для комунікації влади та громадян, зокрема електронні петиції та портали відкритих даних. Громадські ради та партисипативні механізми, як-от громадський бюджет, також відіграють важливу роль у забезпеченні участі громадськості у розвитку міських громад.

В аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень щодо стану розвитку громадянського суспільства в Україні за період 2023—2024 років зазначається, що громадянське суспільство продовжує відігравати важливу роль у формуванні державної політики та взаємодії з владою. Доповідь підкреслює зростання довіри населення до організацій громадянського суспільства, особливо волонтерських, під час війни. Станом на грудень 2022 року рівень довіри до волонтерських організацій становив 84%. У доповіді також розглядаються питання співпраці між державою та організаціями громадянського суспільства, яка перебуває на високому рівні сьогодні, під час російської військової агресії. Громадянське суспільство продовжує бути активним у просуванні реформ та моніторингу державної діяльності. Однак, як і раніше, існують виклики щодо ефективності механізмів взаємодії між владою та громадськістю, зокрема щодо залучення громадськості до прийняття рішень та підвищення прозорості державної діяльності. Загалом, громадянське суспільство України демонструє стійкість та здатність до адаптації до нових викликів, що свідчить про його важливу роль у суспільстві та потребу у подальшому розвитку та підтримці [9].

Колективна монографія "Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023" надає ґрунтовний аналіз трансформацій, що відбулися в українському суспільстві під впливом повномасштабного російського вторгнення. На основі проведених соціологічних досліджень, автори окреслюють низку важливих висновків, які відображають ключові тенденції та виклики воєнного часу.

Одним із центральних висновків є високий рівень соціальної згуртованості та національної єдності, що проявилися в українському суспільстві з початком війни. Консолідація нації навколо спільної мети — захисту суверенітету та територіальної цілісності — стала по-

тужним фактором протистояння агресору. Важливу роль у підтримці стійкості суспільства відіграє зростання ролі громадянського суспільства. Масштабний волонтерський рух, активна діяльність громадських організацій та благодійних фондів стали невід'ємною частиною воєнної реальності. Громадянське суспільство взяло на себе значну частину функцій з підтримки армії, допомоги внутрішньо переміщеним особам та вирішення нагальних соціальних проблем, демонструючи високу здатність до самоорганізації та ефективної діяльності в кризових умовах. Незважаючи на складні умови, українське суспільство демонструє високий рівень адаптивності до нових реалій. Зміни в моделях поведінки, економічній активності, соціальній взаємодії та повсякденному житті свідчать про здатність швидко реагувати на виклики та пристосовуватися до змін. Ця адаптивність є важливим фактором стійкості суспільства та його здатності до післявоєнного відновлення [10]. Висновки дослідження обґрунтовують важливість консолідації суспільства та розвитку демократичних інститутів, високий рівень згуртованості, адаптивності, важливість міжнародної підтримки та необхідність подолання психологічних наслідків війни. Ці прояви, зокрема зростання ролі громадянського суспільства, створюють сприятливий ґрунт для впровадження партисипативних механізмів управління, які дозволяють громадянам безпосередньо впливати на формування місцевої політики.

Зарубіжні приклади демонструють ефективність таких підходів. Одним з найвідоміших є партисипативне бюджетування в місті Порту-Алегрі, Бразилія. Цей підхід було вперше успішно реалізовано наприкінці 1980-х років. Він став одним з найуспішніших прикладів залучення громадськості до прийняття рішень щодо розподілу бюджетних коштів, його було впроваджено як механізм, який дозволяє мешканцям міста брати участь у визначенні пріоритетів для використання частини міського бюджету та передбачає проведення регулярних громадських зборів та нарад, де жителі обговорюють і приймають рішення щодо розподілу коштів. Такий підхід не лише покращив інфраструктуру та соціальні послуги міста, але й знизив політичну напруженість, покращив культуру сплати податків та підвищив обізнаність громадян щодо використання бюджетних коштів. Партисипативне бюджетування в Порту-Алегрі також сприяло зниженню корупції та створенню нової громадянської культури. Жінки стали активними учасниками громадських процесів, що раніше було малопоширеним у місті. Завдяки успіху цього підходу партисипативне бюджетування було впроваджено в багатьох інших містах Бразилії та поширилося по всьому світу [11].

Естонія є лідером у сфері електронного урядування. Платформа e-Estonia забезпечує широкий спектр державних послуг онлайн, включаючи електронне голосування та реєстрацію бізнесу. Це дозволяє громадянам легко взаємодіяти з владою та отримувати необхідні послуги безпосередньо через Інтернет [12].

Цифрова платформа Decidim у Барселоні, Іспанія, дає можливість громадянам брати участь в обговоренні та прийнятті рішень з різних питань міського життя. Платформа забезпечує прозорість та відкритість процесу прийняття рішень, що сприяє розвитку громадянської активності та підвищенню рівня довіри до влади [13].

Програмне забезпечення LiquidFeedback у Німеччині забезпечує онлайн-голосування та обговорення, мотивуючи громадян висловлювати свою думку та впливати на формування політики. Це програмне забезпечення використовується для організації процесів прямої демократії та підвищення рівня участі громадян у прийнятті рішень [14].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Підсумовуючи, зазначимо, що наведені приклади демонструють, що партисипативні підходи можуть бути ефективними у різних країнах та контекстах, сприяючи розвитку демократії та підвищенню рівня громадянської активності. Аналізуючи можливості та виклики запровадження партисипативного бюджетування в Україні, доцільно врахувати особливості українського контексту. Україна має нормативно-правові основи, які створюють формальні передумови для впровадження партисипативного бюджетування. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" гарантує громадянам можливість брати участь у вирішенні питань місцевого значення. Крім того, окремі нормативно-правові акти на місцевому рівні регулюють процес реалізації громадських бюджетів. Завдяки цим нормам органи місцевого самоврядування отримали чіткі інструменти для залучення громадян до бюджетного планування, що дозволяє ефективніше використовувати фінансові ресурси. Події Революції Гідності та російська військова агресія значно активізували громадянське суспільство. Серед громадян зростає усвідомлення важливості участі у вирішенні місцевих питань, що створює сприятливий ґрунт для реалізації партисипативного бюджетування. Підвищена зацікавленість населення у питаннях розвитку своїх міст стимулює органи місцевої влади до впровадження більш відкритих та інклюзивних управлінських практик.

В Україні вже існують успішні приклади реалізації проєктів громадського бюджету. В багатьох містах, таких як Львів, Київ, Вінниця, цей механізм продемонстрував свою ефективність у залученні громадськості до визначення пріоритетних напрямів розвитку міських територій. Накопичений досвід можна використати для вдосконалення існуючих підходів та розширення практики на нові регіони. Сучасні новітні технології створюють додаткові можливості для впровадження партисипативного бюджетування. Онлайн-платформи значно спрощують процес подання пропозицій, організації голосування та інформування громадськості про результати.

Цілком очевидно, що використання таких інструментів не лише здешевлює процеси, але й сприяє залученню ширшого кола громадян, зокрема молоді, до управлінських процесів. З одного боку, наявність законодавчої бази, зростання громадянської активності, використання цифрових рішень та міжнародна підтримка створюють сприятливі передумови для успішного впровадження. З іншого боку, такі виклики, як бюрократичні бар'єри, низький рівень фінансової грамотності населення, цифрова нерівність, потребують особливої уваги та вирішення.

Для подолання цих перешкод необхідно забезпечити широку інформаційно-просвітницьку кампанію, яка сприятиме підвищенню обізнаності громадян, спростити адміністративні процедури та активніше використовувати можливості цифрових технологій. Успішне вирішення цих питань дозволить широко реалізувати партисипативні підходи як важливого елементу демократизації управління в Україні, сприяючи сталому розвитку міських територій та зміцненню довіри між громадськістю та владою. Окрім того, важливим напрямом подальших досліджень є розвиток та впровадження місцевих стратегій сталого розвитку, адже вони можуть стати потужним інструментом для розширення партисипативних можливостей та забезпечення сталого розвитку міських територій.

Література:

1. Шаульська Г.М. Деякі сучасні механізми взаємодії влади і громадянського суспільства в Україні: аналіз ефективності. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2019. № 2. С. 180—189. URL: https://www.researchgate.net/publication/333239449_Deaki_sucasni_mehanizmi_vzaemodii_vladi_i_gromadanskogo_suspilstva_v_Ukraini_analiz_efektivnosti
2. Русинюк М.М. Механізми взаємодії публічної влади та громадянського суспільства у процесі реалізації публічної політики України. Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського, 2019. Том 30 (69) № 4. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/22.pdf
3. Дослідження взаємодії муніципальної влади з громадськістю: для чого це потрібно громадам? Громадський простір, 2024. URL: <https://www.prostir.ua/?library=doslidzhennya-vzajemodiji-munitsypalnoji-vlady-z-hromadskisty-dlya-choho-tse-potribno-hromadam>
4. Результати дослідження взаємодії організацій громадянського суспільства та органів влади. Місто змістів, 2021. URL: <https://mistozmistiv.vn.ua/2021/01/27/rezultaty-doslidzhennia-vzajemodii-orhanizatsii-hromadianskoho-suspilstva-ta-orhaniv-vlady/>
5. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України. №487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
6. Круглий стіл "Взаємодія державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері забезпечення безпеки громадян". Асоціація міст України, 2023. URL: <https://auc.org.ua/novyna/kruglyy-stil-vzajemodiya-derzhavnoyi-vlady-miscevogo-samovryaduvannya-ta-gromadskosti-u-sferi>
7. Міжнародна ініціатива Open Government Partnership спрямована на забезпечення прозорості та участі громадян в управлінні. Open Government Partnership. URL: <https://www.opengovpartnership.org/about/who-we-are/>
8. Ініціатива "Партнерство "Відкритий Уряд". Місцевий рівень". Офіційний портал Києва, 2024. URL: https://kyivcity.gov.ua/iniatsiativa_partnerstvo_vidkritiy_uryad_mistseviy_riven.html

9. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2023—2024 роках: аналіт. доп. / [Каплан Ю., Скворцова В., Валецький О. та ін.]; за ред. В. Потапенка, Ю. Каплан, Ю. Тищенко, В. Токмана. Київ: НІСД, 2024. 47 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-11/ad_gromad_suspilstvo-2023_15112024.pdf

10. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 343 с. URL: https://isnasu.org.ua/assets/files/books/2023/Maket_Ukr_suspilstvo_2023.pdf

11. Engaging communities & deepening democracy. Participatory Budgeting Project. 2025. URL: <https://www.participatorybudgeting.org/>

12. e-Estonia. 2025. URL: <https://e-estonia.com/>

13. Decidim is a digital platform for citizen participation. URL: <https://decidim.org/>

14. Decisions made easy with a powerful enterprise platform. URL: <https://liquidfeedback.com/en/>

References:

1. Shaul'ska, H.M. (2019), "Some Contemporary Mechanisms of Interaction Between Government and Civil Society in Ukraine: Effectiveness Analysis", Scientific Notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, vol. 2, pp. 180—189, Available at: https://www.researchgate.net/publication/333239449_Deaki_sucasni_mehanizmi_vzaemodii_vladi_i_gromadanskogo_suspilstva_v_Ukraini_analiz_efektivnosti (Accessed: 25 January 2025).

2. Rusyn'iuk, M.M. (2019), "Mechanisms of Interaction Between Public Authority and Civil Society in the Process of Public Policy Implementation in Ukraine", Scientific Notes of the Tavria National University named after V.I. Vernadskyi, Vol. 30 (69), No. 4, Available at: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/22.pdf (Accessed: 25 January 2025).

3. Public Space (2024), "Research on the Interaction of Municipal Authorities with the Public: Why Is It Necessary for Communities?", Available at: <https://www.prostir.ua/?library=doslidzhennya-vzajemodijimunitsypalnoji-vlady-z-hromadskisty-dlya-choho-tsepotribno-hromadam> (Accessed: 25 January 2025).

4. City of Content (2021), "Results of the Research on the Interaction Between Civil Society Organizations and Authorities", Available at: <https://mistozmistiv.vn.ua/2021/01/27/rezultaty-doslidzhennia-vzaiemodii-orhanizatsii-hromadianskoho-suspilstva-ta-orhaniv-vlady/> (Accessed: 25 January 2025).

5. President of Ukraine (2021), Decree "On the National Strategy for the Promotion of Civil Society Development in Ukraine for 2021—2026", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (Accessed: 25 January 2025).

6. Association of Ukrainian Cities (2023), Round Table "Interaction of State Authorities, Local Self-Government, and Civil Society in Ensuring Citizen Safety", Available at: <https://auc.org.ua/novyna/kruglyy-stil-vzayemodiyaderzhavnoyi-vlady-miscevogo-samovryaduvannya-ta-gromadskosti-u-sferi> (Accessed: 25 January 2025).

7. Open Government Partnership (2024), "The International Initiative Open Government Partnership Aims to Ensure Transparency and Citizen Participation in Governance", Available at: <https://www.opengovpartnership.org/about/who-we-are/> (Accessed: 25 January 2025).

8. Official Portal of Kyiv (2024), "The Initiative Open Government Partnership: Local Level", Available at: https://kyivcity.gov.ua/itsiatiava_partnerstvo_vidkritiy_uryad_mistseviy_riven.html (Accessed: 25 January 2025).

9. Kaplan, Yu., Skvortsova, V. and Valevskyi, O. (2024), Stan rozvytku hromadians'koho suspil'stva v Ukraini u 2023-2024 rokakh: analit. dop. [State of Civil Society Development in Ukraine in 2023-2024: Analytical Report], National Institute for Strategic Studies, Kyiv, Ukraine, Available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-11/ad_gromad_suspilstvo-2023_15112024.pdf (Accessed: 25 January 2025).

10. Dembitskyi, S. Zlobina, O. and Kostienko, N. (2023), Ukrain's'ke suspil'stvo v umovakh viiny. Rik 2023: Kolektyvna monohrafiia [Ukrainian Society in Wartime. Year 2023: Collective Monograph], Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, Available at: https://isnasu.org.ua/assets/files/books/2023/Maket_Ukr_suspilstvo_2023.pdf (Accessed: 25 January 2025).

11. Participatory Budgeting Project (2025), "Engaging Communities & Deepening Democracy", Available at: <https://www.participatorybudgeting.org/> (Accessed: 25 January 2025).

12. e-Estoni (2025)a, Available at: <https://e-estonia.com/> (Accessed: 25 January 2025).

13. Decidim (2025), "A Digital Platform for Citizen Participation", Available at: <https://decidim.org/> (Accessed: 25 January 2025).

14. LiquidFeedback (2025), "Decisions Made Easy with a Powerful Enterprise Platform", Available at: <https://liquidfeedback.com/en/> (Accessed: 25 January 2025).

Стаття надійшла до редакції 29.02.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663